

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКСПЕРТИЗИ СОРТІВ РОСЛИН

**Методика
визначення відповідності сортів сливи верболистої
(*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів
критеріям відмінності, однорідності та стабільності**

**Методика
визначення відповідності сортів сливи верболистої
(*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів
критеріям відмінності, однорідності та стабільності**

УДК 634.22:631.526(083)
<https://doi.org/10.21498/978-617-8743-19-2>

Затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України
від 15 січня 2024 року № 102.

Методику схвалено та рекомендовано до опублікування
в електронному форматі Вченою радою
Українського інституту експертизи сортів рослин
(протокол № 12 від 30.10.2025)

Методика визначення відповідності сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів критеріям відмінності, однорідності та стабільності / Зміни і доповнення внесено: Костенко Н. П., Матус В. М., Укр. ін-т експертизи сортів рослин. Електрон. вид. Київ: УІЕСР, 2025, 24 с.

ISBN 978-617-8743-19-2 (PDF)

У виданні висвітлено умови проведення кваліфікаційної (науково-технічної) експертизи сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів на відмінність, однорідність та стабільність.

Методикою визначено предмет досліджень (ботанічний таксон), необхідну кількість посадкового матеріалу, місце, методи та тривалість проведення досліджень. Встановлено кількість рослин для здійснення обліків, вимірювань та спостережень. З метою здійснення опису досліджуваного сорту, наведено таблицю ознак, яка містить сукупність морфологічних ознак, що мають градацію, ступінь проявлення та коди прояву і сорти-еталони. До ознак викладені пояснення, світлини та малюнки.

Методика призначена для встановлення відповідності сорту критеріям відмінності, однорідності та стабільності в Україні. Рекомендована для спеціалістів, що проводять експертизу сортів сливи верболистої та її гібридів на відмінність, однорідність та стабільність, а також для селекціонерів, науковців, аспірантів і студентів, які займаються сортовивченням та морфологією.

УДК 634.22:631.526(083)
<https://doi.org/10.21498/978-617-8743-19-2>

ISBN 978-617-8743-19-2 (PDF) © Український інститут експертизи сортів рослин, 2025

Методика визначення відповідності сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів критеріям відмінності, однорідності та стабільності

1. Методика визначає особливості проведення відповідності всіх сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів критеріям відмінності, однорідності та стабільності (далі – Методика).

2. Методика застосовується в Українському інституті експертизи сортів рослин (далі – Інститут).

3. Терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про охорону прав на сорти рослин».

4. Інститут забезпечує проведення кваліфікаційної експертизи відповідності сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів критеріям відмінності, однорідності та стабільності (далі – Експертиза).

5. Для дослідження використовують садивний матеріал. Компетентний орган визначає кількість, якість, дату й місце постачання садивного матеріалу для дослідження.

Мінімальна кількість садивного матеріалу на один пункт дослідження Інституту становить:

- п'ять однорічних саджанців з достатньою кількістю бруньок, розмножених з п'яти дерев (надсилають на експертизу у фазі бутонізації);

- п'ять однорічних дерев, щеплених на підщепі, вказаних компетентним органом.

Для проведення Експертизи використовується садивний матеріал, здоровий на вигляд, не уражений хворобами, не пошкоджений шкідниками та який відповідає вимогам, встановленим Компетентним органом.

Садивний матеріал для дослідження не обробляється.

6. Дослідження тривають два незалежні вегетаційні цикли задовільного плодоношення, за необхідності Експертизу продовжують на третій рік.

Веgetаційним циклом вважається тривалість одного вегетаційного періоду, починається з розпускання бруньок (цвітінням і/або вегетативним), цвітінням і збором плодів і включаючи й наступний період спокою та закінчується набубнявінням нових сезонних бруньок.

Експертизу проводять у двох пунктах досліджень Інституту (основному та додатковому).

Експертиза на додатковому пункті дослідження здійснюється за клопотанням заявника для врахування результатів досліджень на випадок форс-мажорних обставин на основному пункті дослідження.

Дослідження виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, та достатнє виявлення характерних ознак сорту. Обрізати дерева потрібно тільки в рік посадки, щоб забезпечити добре формування гілок.

Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано в другій колонці Таблиці ознак сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) (далі – Таблиця ознак) та примітці до неї (додаток до цієї Методики).

Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило обстеженням, які тривають до кінця циклу

вищого рівня. Кожне дослідження має включати щонайменше п'ять дерев або частин рослин, узятих від кожних п'яти дерев.

Під час Експертизи можуть бути проведені додаткові дослідження для перевірки відповідних морфологічних ознак.

Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу виявлення ознак (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки зазначається в першій колонці Таблиці ознак (додаток до цієї Методики).

7. Ознаки, що використовують для оцінки відмінності, однорідності та стабільності та ступені їх виявлення наведені в другій, третій колонках Таблиці ознак (додаток до цієї Методики). Кожному ступеню виявлення ознаки присвоєно коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

8. Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Оцінку на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо такий досліджуваний сорт може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити досліджуваний сорт від загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому дослідженні.

9. Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису. Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 1 % за рівня ймовірності 95 %. У вибірці з п'яти дерев нетипові не допускаються.

10. Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, вкінці кожного такого циклу. Коли сорт однорідний, він вважається стабільним.

За необхідності або у разі виникнення сумніву можуть бути проведені додаткові дослідження з експертизи на стабільність і може бути перевірена шляхом випробування нового рослинного матеріалу, щоб переконатися, що воно демонструє ті самі ознаки та ступені їх виявлення, які отримано за попереднім наданням рослинним матеріалом.

11. Досліджувані сорти групують із подібними загальновідомими сортами на групи для полегшення оцінки відмінності. Для групування використовуючи ознаки, які не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або у комбінаціях з іншими. Для групування сортів рекомендовано наступні ознаки:

- плід – розмір (ознака 29 Таблиці ознак (додаток до цієї Методики));
- плід – основне забарвлення шкірочки (ознака 40 Таблиці ознак (додаток до цієї Методики));
- плід – покривне забарвлення шкірочки (ознака 42 Таблиці ознак (додаток до цієї Методики));

- плід – забарвлення м'якуша (ознака 46 Таблиці ознак (додаток до цієї Методики);
- час початку цвітіння (ознака 60 Таблиці ознак (додаток до цієї Методики);
- час початку досягання плодів (ознака 61 Таблиці ознак (додаток до цієї Методики).

Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із досліджуваними сортами рекомендовано висаджувати сорти-еталони.

Додаток

до Методики визначення відповідності сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.) критеріям відмінності, однорідності та стабільності

Таблиця ознак сортів сливи верболистої (*Prunus salicina* Lindl.)

Ознака		Ступінь виявлення ознаки	Код прояву ознаки	Сорт-еталон
1. PQ VG	Дерево: тип плодоношення	тільки на шпорах	1	Gaviota
		на шпорах і довгих пагонах	2	Angeleno, Shiro
		тільки на довгих пагонах	3	
2. (+) QN	Дерево: сила росту	слабка	3	Black Gold, Satsuma
		середня	5	Autumn Giant, Suplumeleven
		сильна	7	Robusto, Royal Diamond, Taiyou
3. (*) PQ	Рослина: габітус	прямий	1	Formosa, Freedom, Taiyou
		напівпрямий	3	Laroda
		розлогий	5	Ozark Premier, Shiro
		похилий	7	Weeping Santa Rosa
4. (+) PQ VG	Однорічний пагін: забарвлення	сірувато-коричневе	1	Taiyou
		жовто-коричневе	2	Sordum
		коричневе	3	Methley
		червонувато-коричневе	4	Combination
5. QN VG	Шпора: за довжиною	коротка	3	Laroda, Sordum
		середня	5	Frontier
		довга	7	October Purple
6. (+) QN	Веgetативна брунька: за розміром	мала	3	Harry Pickstone
		середня	5	Black Gold, Great Yellow
		велика	7	
7. (+) PQ	Веgetативна брунька: форма верхівки	гостра	1	Eldorado
		тупа	2	Songold
		округла	3	Satsuma
8. (+) QN	Однорічний пагін: положення вегетативної бруньки відносно пагона	притиснуте	1	Queen Ann
		злегка відхилене	2	Satsuma
		помітно відхилене	3	Songold
9. (*) QN	Листкова пластинка: за довжиною	коротка	3	Honey Rosa
		середня	5	Taiyou
		довга	7	Ozark Premier, Sordum
10. (*) QN	Листкова пластинка: за шириною	вужька	3	Beauty
		середня	5	Sordum, Suplumeleven
		широка	7	Combination
11. (*) QN	Листкова пластинка: за довжиною відносно ширини	слабко видовжена	3	Casselmann
		помірно видовжена	5	Pioneer
		сильно видовжена	7	Eclipse

Ознака		Ступінь виявлення ознаки	Код прояву ознаки	Сорт-еталон
12. (* (+) QN	Листкова пластинка: форма VG (a)	яйцеподібна	1	Black Gold, October Purple, Syokou, Taiyou Kanro, Kelsey
		еліптична	2	
		оберненояйцеподібна	3	
13. (* PQ	Листкова пластинка: забарвлення верх- нього боку VG (a)	світло-зелене	1	Flaming Delicious, Taiyou
		зелене	2	Abundance, Laroda
		темно-зелене	3	Gaviota, Shiro
		червонувато-пурпурове	4	Hollywood
14. (* (+) QN	Листкова пластинка: кут верхівки (не вра- ховуючи кінчик) VG (a)	гострий	1	Ozark Premier, Taiyou
		прямий	2	Satsuma
		тупий	3	Methley
15. QN	Листкова пластинка: глянсуватість верх- нього боку VG (a)	слабка	3	Ozark Premier, Taiyou
		помірна	5	Frontier, Shiro
		сильна	7	Nubiana
16. QN	Листкова пластинка: опушення нижнього боку VG (a)	не щільне	3	Angeleno, Redheart, Taiyou
		помірної щільності	5	Queen Ann, Shiro
		щільне	7	Obilnaja
17. (* (+) QN	Листкова пластинка: форма краю VG (a)	городчаста	1	Gaviota, Harry Pick- stone
		подвійногородчаста	2	Golden Kiss, Pioneer
		пилчаста	3	Dapple Dandy
		подвійнопилчаста	4	
18. (* QN	Черешок: за до- вжиною MS/VG (a)	короткий	3	Kelsey
		середній	5	Frontier
		довгий	7	Combination
19. QN	Листок: розміщення нектарників VG (a)	переважно на основі листової пластинки	1	Methley
		однаково на основі листової пластинки і на черешку	2	Nubiana
		переважно на черешку	3	Queen Ann
20. (* (+) QN	Квітконіжка: за до- вжиною MS/VG (b)	коротка	3	Methley
		середня	5	Queen Ann, Shiro
		довга	7	Red Ace, Taiyou
21. QN	Квітка: діаметр MS/VG (b)	малий	3	Black Gold, Nubiana
		середній	5	October Purple, Shiro, Taiyou
		великий	7	Kiyou, Methley, Ozark Premier
22. (+) QN	Квітка: розташуван- ня пелюсток VG (b)	вільне	1	Laroda
		торкаються	2	Harry Pickstone, Shiro
		перекриваються	3	Beauty
23. (* (+) PQ	Чашолисток: форма VG (b)	трикутна	1	Mariposa
		помірно яйцеподібна	2	Harry Pickstone
		широко яйцеподібна	3	George Wilson
		вужко еліптична	4	Laroda
		помірно еліптична	5	Nubiana

	Ознака	Ступінь виявлення ознаки	Код прояву ознаки	Сорт-еталон
24. (* QN	Пелюстка: за довжиною VG (b)	коротка	3	Laroda, Shigyoku
		середня	5	Santa Rosa
		довга	7	Burbank
25. (* (+ PQ	Пелюстка: форма VG (b)	еліптична	1	Red Ace, Taiyou
		округла	2	Shiro, Wickson
		широколопатева	3	Wright's Early
		оберненояцеподібна	4	Mammoth Cardinal
26. QN	Пелюстка: хвилястість краю VG (b)	слабка	3	Redheart, Shiro, Taiyou
		середня	5	Queen Ann
		сильна	7	Lady Red, Morettini 355, Showtime
27. (* QN	Приймочка маточки: розміщення відносно пиляків VG (b)	нижче	1	Mariposa
		на одному рівні	2	Methley
		вище	3	Mammoth Cardinal
28. QN	Плід: плодоніжка за довжиною MS	коротка	3	Yonemomo
		середня	5	Sordum
		довга	7	Hollywood
29. (* (+ QN	Плід: розмір VG (c)	дуже малий	1	Methley
		малий	3	Allo, Eldorado
		середній	5	Shiro
		великий	7	Angeleno, Taiyou
		дуже великий	9	Songold
30. (* (+ QN	Плід: за довжиною MS (c)	короткий	3	Eclipse
		середній	5	Harry Pickstone
		довгий	7	Valentine
31. (* (+ QN	Плід: за шириною MS (c)	вузький	3	Amber Jewel
		середній	5	Casselman
		широкий	7	Simka
32. (* (+ PQ	Плід: форма з черевного (вентрального) боку VG (c)	видовжена	1	Reubennel
		еліптична	2	Ozark Premier, Taiyou
		округла	3	Red Beauty, Shiro
		округло сплющена	4	Friar
		серцеподібна	5	Morettini 355
		оберненояцеподібна	6	
		оберненосерцеподібна	7	Santa Rosa
33. (+ QN	Плід: за симетричністю VG (c)	симетричний або слабко асиметричний	1	Laroda, Shiro
		помірно асиметричний	2	Friar, Harry Pickstone
		сильно асиметричний	3	Ozark Premier
34. (* (+ PQ	Плід: форма основи VG (c)	гостра	1	Morettini 355, Taiyou
		зрізана	2	Black Gold, Green Sun
		увігнута	3	Calita, Durado, Gabora
35. (+ PQ	Плід: форма верхівки VG (c)	гостра	1	Golden Plumza
		округла	2	Shiro
		зрізана	3	Angeleno
		увігнута	4	Friar, Tereda
36. (* QN	Плід: заглиблення плодоніжки MS/VG (c)	милке	3	Taiyou
		середнє	5	Angeleno, Nubiana
		глибоке	7	Black Gold, Laroda

Ознака		Ступінь виявлення ознаки	Код прояву ознаки	Сорт-еталон
37. (* (+) QN	Плід: заглиблен- ня плодоніжки за шириною MS/VG (с)	вузьке	3	Koike Sumomo
		середнє	5	Beni Ryozen
		широке	7	Finroza
38. (* (+) QN	Плід: шов за глиби- ною VG (с)	відсутній або дуже мілкий	1	Sunrise
		мілкий	3	Taiyou
		середній	5	Sordum
		глибокий	7	Akihime
39. (* (+) QN	Плід: восковий наліт на шкірочці VG (с)	відсутній або дуже слабкий	1	
		слабкий	3	Red June
		помірний	5	Ooishi Nakate
		сильний	7	Sordum
		дуже сильний	9	
40. (* (+) PQ	Плід: основне за- барвлення шкірочки VG (с)	не визначене	1	Angeleno
		зелене	2	Gaviota, Santa Rosa
		жовтувато-зелене	3	Songold, Taiyou
		жовте	4	Shiro
41. (* (+) QN	Плід: площа по- ширення покривного забарвлення до основного VG (с)	відсутня або дуже мала	1	Green Sun, Shiro
		мала	3	Bragialla
		середня	5	Fortune
		велика	7	Taiyou
		дуже велика або суцільна поверхня	9	Friar, Suplumeleven
42. (* (+) PQ	Плід: покривне за- барвлення шкірочки VG (с)	не визначене	1	Golden Japan
		помаранчево-жовте	2	Formosa
		помірно червоне	3	Red Beauty
		темно-червоне	4	Starking Delicious, Taiyou
		пурпурове	5	Karari, Morettini 355
		темно-синє	6	Laroda
		чорне	7	Angeleno
43. (* (+) PQ	Плід: характер роз- поділу покривного забарвлення VG (с)	лише цятки	1	Tiger
		плямами	2	Omega
		лише суцільний	3	Friar, Taiyou
		рум'янець		
44. (* QN	Плід: кількість про- дихів VG (с)	мала	3	ARC PR 3
		середня	5	Sunrise
		велика	7	Polar Eclipse
45. (* QN	Плід: розмір про- дихів VG (с)	малий	3	Sunset
		середній	5	Extreme
		великий	7	Southern Belle
46. (* PQ	Плід: забарвлення м'якуша VG (с)	білувате	1	Taiyou
		зелене	2	Reina Claudia
		жовтувато-зелене	3	Shiro
		жовте	4	Angeleno, Golden Japan, Reubennel
		помаранчеве	5	Black Amber, Sun Gold
		помірно червоне	6	Satsuma, Sordum
		темно-червоне	7	Beauty, Hawera, Karari, Stark Delicious
		пурпурове	8	Sangue di Drago

Ознака		Ступінь виявлення ознаки	Код прояву ознаки	Сорт-еталон
47. (+) QN	Плід: за твердістю MS (c)	м'який	3	Shiro
		середній	5	Frontier
		твердий	7	Laroda, Taiyou
48. (+) QN	Плід: соковитість MG (c)	низька	3	Autumn Giant, Laroda
		середня	5	Gaviota, Ozark Premier
		висока	7	Reubennel, Shiro, Santa Rosa
49. (+) QN	Плід: кислотність MG (c)	низька	3	Durado, Obilnaja, Shiro
		середня	5	Angeleno
		висока	7	Black Gold, Laroda, Taiyou
50. (+) QN	Плід: цукристість MG (c)	низька	3	Durado, Obilnaja, Shiro
		середня	5	Angeleno
		висока	7	Black Gold, Laroda, Taiyou
51. (*) QN	Плід: зростання кісточки з м'якушем VG (c)	не зрощений	1	Fortune
		напівзрощений	2	Nubiana, Taiyou
		зрощений	3	Shiro, Sungold
52. (+) QN	Плід: вміст клітковини VG (c)	низький	3	
		середній	5	
		високий	7	
53. (*) QN	Кісточка: розмір VG (c)	малий	3	Angeleno, Eldorado
		середній	5	Taiyou, Wickson
		великий	7	Freedom
54. (*) (+) PQ	Кісточка: форма збоку (латеральної сторони) VG (c)	вузько еліптична	1	Eldorado
		помірно еліптична	2	Santa Rosa, Taiyou
		округла	3	Angeleno, Kelsey
		широко яйцеподібна	4	
55. (*) (+) PQ	Кісточка: форма з черевного (вентрального) боку VG (c)	вузько еліптична	1	Kelsey
		помірно еліптична	2	Santa Rosa, Taiyou
		широко еліптична	3	Eldorado
56. (*) PQ	Кісточка: форма основи (з базального боку) VG (c)	вузько еліптична	1	Shiro, Songold
		помірно еліптична	2	Bragialla
		широко еліптична	3	Black Gold, Frontier
57. QN	Кісточка: симетричність збоку (латеральної сторони) VG (c)	симетрична або слабко асиметрична	1	Angeleno, Frontier
		помірно асиметрична	2	Shiro
		сильно асиметрична	3	
58. PQ	Кісточка: структура збоку (латеральної) поверхні VG (c)	добре зерниста	1	Eldorado
		гранульована	2	Nubiana
		шорстка	3	Laroda, Songold
		карбована	4	Harry Pickstone
59. (+) QN	Кісточка: основа плодоніжки за шириною VG (c)	вузька	3	Frontier
		середня	5	Harry Pickstone
		широка	7	Angeleno, Lady Red
60. (*)	Час початку цвітіння MG	дуже ранній	1	Durado, Karari, Red Beauty

Ознака		Ступінь виявлення ознаки	Код прояву ознаки	Сорт-еталон
(+) QN		ранній	3	Fortune, Mariposa, Taiyou
		середній	5	Green Sun, Nubiana
		пізній	7	Gaviota, Shiro
		дуже пізній	9	Angeleno, Simka
б1. (*) (+) QN	Час початку достигання плодів MG	дуже ранній	1	Beauty, Durado, Red Noble
		ранній	3	Mariposa, Shiro
		середній	5	Black Gold, Gaviota
		пізній	7	Angeleno, Nubiana, Taiyou
		дуже пізній	9	Akihime, Autumn Giant, Golden King

Примітка:

Умовні позначення:

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучають до Методики визначення відповідності сортів сливи верболистої критеріям відмінності, однорідності та стабільності усіма країнами – членами Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або умови навколишнього природного середовища це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак;

(a) – (c) – пояснення до Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 5 рослин або частин рослин, або 10 частин рослин;

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 5 рослин або 10 частин рослин;

VG: візуальна разова оцінка 5 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 5 рослин або 10 частин рослин.

1) Пояснення, що охоплюють декілька ознак. Ознаки обстежують за таким ключем у другій колонці Таблиці ознак, як зазначено нижче:

(a) Усі спостереження за брунькою, листком і пагоном слід проводити в середній третині пагона. Усі спостереження за листком проводять на повністю розвинених листках на пагонах поточного сезону.

(b) Усі спостереження за квіткою слід проводити під час повного цвітіння.

(c) Усі спостереження за плодами слід проводити під час повної споживчої стиглості.

2) Пояснення або ілюстрації до окремих ознак

До пункту 2 Таблиці ознак. Дерево: сила росту.

Силу росту дерева розглядають як загальний приріст за вегетативний період.

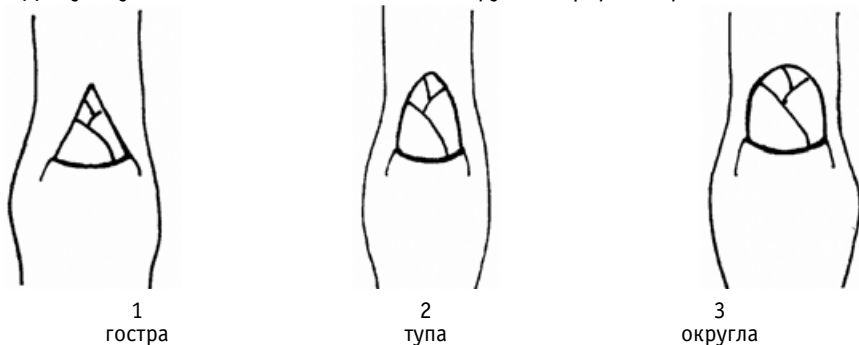
До пункту 4 Таблиці ознак. Однорічний пагін: забарвлення.

Спостереження проводять на сонячній стороні після видалення кутикули.

До пункту 6 Таблиці ознак. Вегетативна брунька: за розміром.

Спостерігають на однорічних пагонах до розпускання бруньок.

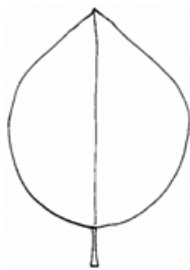
До пункту 7 Таблиці ознак. Вегетативна брунька: форма верхівки.

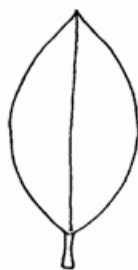
До пункту 8 Таблиці ознак. Однорічний пагін: положення вегетативної бруньки відносно пагона.

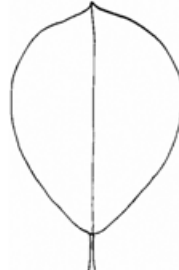
До пункту 12 Таблиці ознак. Листкова пластинка: форма.

лицеподібна

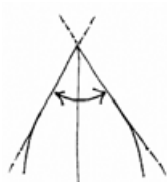

еліптична

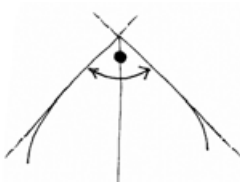

оберненолицеподібна

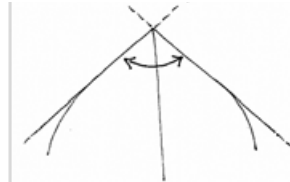
До пункту 14 Таблиці ознак. Листкова пластинка: кут верхівки (не враховуючи кінчик).

гострий

прямий

тупий

До пункту 17 Таблиці ознак. Листкова пластинка: форма краю.

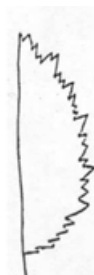
горбчаста

подвійногорбчаста

пилчаста

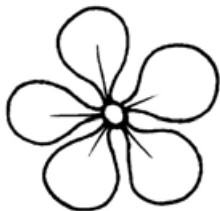

подвійнопилчаста

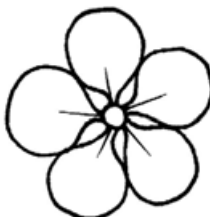
До пункту 20 Таблиці ознак. Квітконіжка: за довжиною.

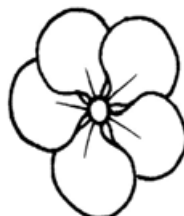
До пункту 22 Таблиці ознак. Квітка: розташування пелюсток.

1
вільне

2
торкаються

3
перекриваються

До пункту 23 Таблиці ознак. Чашолисток: форма.

← найширша частина →					
широка (розширена) ← ширина (співвідношення довжина/ширина) → вузька (видовжена) ↑	нижче середньої частини		посередині	вище середньої частини	
			 4 вузько еліптична		
	 1 трикутна	 2 помірно яйцеподібна	 5 помірно еліптична		
	 3 широко яйцеподібна				

До пункту 25 Таблиці ознак. Пелюстка: форма.

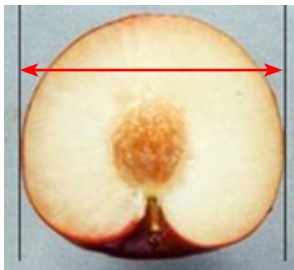
широка (розширена) ← ширина (співвідношення довжина/ширина) → вузька (видовжена) →	← найширша частина →	
	посередині	вище середньої частини
	 1 еліптична	
	 2 округла	 4 оберненояйцеподібна
	 3 широколопатева	

До пункту 29 Таблиці ознак. Плід: розмір.
Спостерігають збоку (латеральної сторони) плоду.

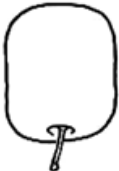

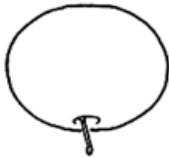
До пункту 30 Таблиці ознак. Плід: за довжиною.
Довжину слід спостерігати з червонного (вентрального) боку плоду.

До пункту 31 Таблиці ознак. Плід: за шириною.
Ширину слід спостерігати з червонного (вентрального) боку плоду.

До пункту 32 Таблиці ознак. Плід: форма з черевного (вентрального) боку.

		← найширша частина →			
		нижче середньої частини	посередині	вище середньої частини	
широка (розширена) ← ширина (співвідношення довжина/ширина) → вузька (видовжена)	 5 серцеподібна	 2 еліптична			
		 1 видовжена	 3 округла	 7 обернено-серцеподібна	 6 обернено-яйцеподібна
	 4 округло сплющена				

До пункту 33 Таблиці ознак. Плід: за симетричністю.

1
симетричний або слабо
асиметричний

2
помірно асиметричний

3
сильно асиметричний

До пункту 34 Таблиці ознак. Плід: форма основи.

1
гостра

2
зрізана

3
увігнута

До пункту 35 Таблиці ознак. Плід: форма верхівки.

1
гостра

2
округла

3
зрізана

4
увігнута

До пункту 37 Таблиці ознак. Плід: заглиблення плодоніжки за шириною.

3
вузьке

5
середнє

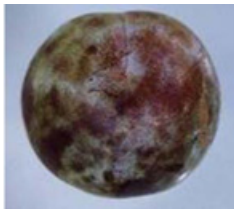

7
широке

До пункту 38 Таблиці ознак. Плід: шов за глибиною.

3
мілкйй

5
середній

7
глибокий

До пункту 39 Таблиці ознак. Плід: восковий наліт на шкірочці.
Шкірочка плоду вкрита шаром воскового нальоту, який можна видалити тертям.

3
слабкий

5
помірний

7
сильний

До пункту 40 Таблиці ознак. Плід: основне забарвлення шкірочки.

Спостерігають без воскового нальоту. Основне забарвлення є первинне забарвлення, яке спостерігається на шкірочці під час розвитку плоду, на якому будуть з'являються інші кольори у вигляді цяток, плям або суцільного забарвленого рум'янцю. Завжди покриває найбільшу площу плоду, але не обов'язково.

До пункту 41 Таблиці ознак. Плід: площа поширення покривного забарвлення до основного.

До пункту 42 Таблиці ознак. Плід: покривне забарвлення шкірочки.

До пункту 43 Таблиці ознак. Плід: характер розподілу покривного забарвлення.

Покривне забарвлення є вторинним забарвленням, яке з часом з'являється на поверхні основного забарвлення шкірочки плоду. Вторинне забарвлення у вигляді візерунку: цяток, плям або забарвленого рум'янцю не обов'язково займає меншу ділянку плоду.

До пункту 47 Таблиці ознак. Плід: твердість.

Обстеження проводять за допомогою пенетрометра за споживчої стиглості плоду (див. пункт 61 Таблиці ознак).

До пункту 48 Таблиці ознак. Плід: соковитість.

Обстежують за показником вмісту соку, виражений у відсотках від загальної маси плодів, який отримують шляхом пресування плодів.

До пункту 49 Таблиці ознак. Плід: кислотність.

Загальну титровану кислотність проби соку розраховують за таким рівнянням:

$$Ac (g/l) = (V_1 \times N \times me) / V,$$

де V = об'єм зразка, мл;

V_1 = об'єм NaOH, мл;

N = нормальність розчину NaOH;

me = еквівалентна вага яблучної кислоти (67).

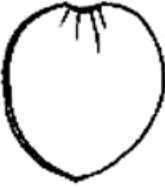

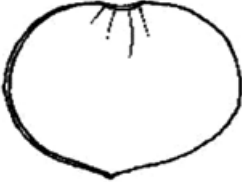
До пункту 50 Таблиці ознак. Плід: цукристість.

Розраховують загальну кількість розчинних твердих речовин, які вимірюють за допомогою рефрактометра. Одиниця виміру градус Брикса ($^{\circ}\text{Brix}$). Один градус Брикса відповідає 1 граму сахарози в 100 грамах розчину.

До пункту 52 Таблиці ознак. Плід: вміст клітковини.

Обстежують за споживчої стиглості плоду. Плід розрізають уздовж навіл, проводять візуальне спостереження на наявність видимих волокон у м'якуші. Нарізані фрукти потім необхідно з'їсти, щоб додатково оцінити кількість клітковини.

До пункту 54 Таблиці ознак. Кісточка: форма збоку (латеральної сторони).

	← найширша частина →			
	нижче середньої частини	посередині	вище середньої частини	
широка (розширена) ← ширина (співвідношення довжина/ширина) → вузька (видовжена)		1 вузько еліптична		
		2 помірно еліптична		3 округла
			4 широко яйцеподібна	

До пункту 55 Таблиці ознак. Кісточка: форма з червонного (вентрального) боку.

1
вузько еліптична

2
помірно еліптична

3
широко еліптична

До пункту 59 Таблиці ознак. Кісточка: основа плодоніжки за шириною.

1
вузька

2
помірна

3
широка

До пункту 60 Таблиці ознак. Час початку цвітіння

Час початку цвітіння настає, коли на всіх деревах спостерігають 10% розкритих квіток.

До пункту 61 Таблиці ознак. Час початку достигання плодів

Часом достигання плодів слід вважати час споживчої стиглості, коли плід найлегше знімається з дерева.

Список використаних літературних джерел

1. TGP/1/3 General Introduction to the Examination of Distinctness, Uniformity and Stability and the Development of Harmonized Descriptions of new Varieties of Plants. https://www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg001_03.pdf
2. TGP/7/10 Development of Test Guidelines. https://www.upov.int/edocs/tgpdocs/en/tgp_7.pdf
3. TGP/13/1 Guidance for New Types and Species. https://www.upov.int/edocs/tgpdocs/en/tgp_13.pdf
4. UPOV TG/84/4 Corr. 2 Rev. 2, 2011-10-20 + 2013-01-25 + 2017-04-05 + 2018-09-20 + 2021-10-26. GUIDELINES FOR THE CONDUCT OF TESTS FOR DISTINCTNESS, UNIFORMITY AND STABILITY. *Prunus salicina* Lindl. <https://www.upov.int/documents/d/upov/tg-documents-en-tg084.pdf>

Наукове видання

**Методика визначення відповідності сортів сливи верболистої
(*Prunus salicina* Lindl.) та її гібридів критеріям відмінності, однорідності
та стабільності**

Методику схвалено та рекомендовано до опублікування
в електронному форматі Вченою радою
Українського інституту експертизи сортів рослин
(*протокол № 12 від 30.10.2025*)

Зміни і доповнення внесено:
Костенко Н. П., Матус В. М., УІЕСР.

Електронне видання

Технічний редактор: *І. В. Коховська*
Комп'ютерне верстання *Н. О. Бойко*
Формат: PDF. Гарнітура *OfficinaSans*.

Видавець і виготовлювач

Український інститут експертизи сортів рослин
03041, м. Київ, вул. Горіхуватський шлях, 15
Тел.: (044) 290-40-45; e-mail: sops@i.ua
<https://www.sops.gov.ua>
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5616 від 25.09.2017

